

Lausunto

22.08.2022

MV/9/03.00.00/2022 1 (2)

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite VN/13817/2022

Asia **Luonnos hallituksen esitykseksi vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettuja kansallispuistoja, luonnonpuistoja ja eräitä luonnonsuojelualueita koskevien lakien muuttamisesta**

Ympäristöministeriö on pyytänyt Museovirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettuja kansallispuistoja, luonnonpuistoja ja eräitä luonnonsuojelualueita koskevien lakien muuttamisesta. Lakiehdotus koskee 28 kansallispuistoa, 19 luonnonpuistoa ja 12 muuta valtion luonnonsuojelualuetta. Rauhoitussäännökset on tarkoitus tuoda ajan tasalle ja lain tasolle.

Useimmilla kansallispuistoilla, luonnonpuistoilla ja muilla luonnonsuojelualueilla on aluekohtaisia poikkeuksia, jotka koskevat muun muassa saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksia, paikallisten asukkaiden oikeuksia sekä puolustusvoimien toimintaa. Nämä säännökset on tarkoitus sisällyttää lainsäädäntöön päivitettyinä. Lisäksi saamelaisten kotiseutualueella on tarkoitus varmistaa saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset rauhoitussäännöksiin tehtävin kirjauksin. Esityksessä ei ehdoteta muutettavan nykyisten luonnonsuojelualueiden rajauksia eikä tehdä merkittäviä muutoksia voimassa oleviin rauhoitussäännöksiin.

Museovirasto on perehtynyt esitykseen ja lausuu seuraavaa.

Esityksen mukaan saamelaisten kotiseutualueella on tarkoitus varmistaa saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset rauhoitussäännöksiin tehtävin kirjauksin. Museovirasto pitää esitystä hyvänä, mutta muutosten osalta on varmistettava, että ne eivät aiheuta vaaraa jo olemassa olevalle kulttuuriperinnölle.

Museovirasto viittaa esityksen (6.2 Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta) pykälän 21 a 2 momenttiin, jossa säädettäisiin, että paikallisen saamelaisyhteisön jäsenet saavat rakentaa luontaiselinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisia turvekammeja Kevon ja Sompion luonnonpuistoissa. Voimassa olevan asetuksen mukaan luontaiselinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisten turvekammien rakentaminen on sallittua vain Kevon luonnonpuistossa ja sielläkin rakentaminen edellyttää Metsähallituksen lupaa. Poikkeus ehdotetaan laajennettavan myös saamelaisten kotiseutualueella sijaitsevaan Sompion luonnonpuistoon, koska poikkeus liittyy saamelaisten perinteisten elinkeinojen ja kulttuuriperinnön ylläpitämiseen. Samasta syystä rakentamisen ehdotetaan olevan sallittua ilman Metsähallituksen lupaa. Jäljempänä sama oikeus esitetään ulotettavan myös saamelaisten kotiseutualueella sijaitseviin Lemmenjoen ja Urho Kekkosen kansallispuistoihin (pykälä 21b 2 momentti) sekä Kevon ja Sompion luonnonpuistoihin (s. 55).

Museoviraston näkemyksen mukaan olisi kuitenkin jollain säädetyllä menettelyllä varmistettava, että turvekammien rakentaminen ei aiheuttaisi vaaraa muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamille muinaisjäännöksille, joita maahan kajoava rakentaminen voi vaurioittaa peruuttamattomasti.

Esityksen (6.18 Laki Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta) *Rauhoitussäännökset* pykälän 2 momentin mukaan sallittua olisi tehdä muinaismuistolain (295/1963) mukaisia tutkimuksia sekä (6.5 Laki Saaristomeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta) 1a pykälän 2 momentissa säädettäisiin Saaristomeren kansallispuistossa voimassa olevan säännöksen mukaisesti, että Metsähallituksen luvalla kansallispuistossa voisi tehdä muinaismuistolain (295/1963) mukaisia tutkimuksia.

Museovirasto toteaa, että arkeologiseen kulttuuriperintöön kuuluvat kiinteät muinaisjäännökset ovat muinaismuistolain (295/1963) suojelemia ja lain 10 §:n mukaiset tutkimus- ja hoitoluvat voi myöntää Museovirasto.

Metsähallituksen Luontopalvelut vastaa valtionmailla sijaitsevan kulttuuriperinnön kuten kiinteiden muinaisjäännösten hoidosta. Museovirasto haluaa tuoda esille myös tämän tehtävän ja esittää lisättäväksi, että kaikkien esityksessä mainittujen kansallispuistojen, luonnonpuistojen ja luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännöksissä sallittuihin toimenpiteisiin sisällytetään määräys, *että alueilla on sallittua tehdä muinaismuistolain (295/1963) 10§ mukaisia tutkimuksia sekä kiinteiden muinaisjäännösten hoitotoimenpiteitä.*

Museovirastolla ei ole muuta kommentoitavaa esitykseen.

Osastonjohtaja

Ulla Salmela

Intendentti

Jouni Taivainen